

عطف کتاب

یادگیری خط نستعلیق

■ روش جامع آموزش نستعلیق، چنان‌که از عنوان آن پیداست کتابی است در زمینه هنر خوشنویسی و خط نستعلیق که مؤلف آن استاد اسماعیل نژادفردلرستانی – از استادان برجسته و بسیار پرکار هنر خوشنویسی ایران و از شاگردان استاد امیرخانی – است. استاد نژادفردلرستانی دارای مدرک کارشناسی نقاشی از دانشگاه هنر و دارای درجه استادی از انجمن خوشنویسان ایران است. ۳۲ سال سابقه تدریس در کلاس‌های انجمن خوشنویسان ایران و دیگر مدارس هنری و همچنین حضور موفق در نمایشگاه‌های متعدد گروهی در داخل و خارج از ایران از سوابق این استاد گرانمایه است. کتاب «روش جامع آموزش خط نستعلیق»، شامل یک مقدمه، تاریخچه مختصر خط، آشنایی با وسایل خوشنویسی، اصول و قواعد حروف الفبا و آموزش نگارش ترکیبات دوحرفی‌ها، ترکیبات سه و چندحرفی، سطر نویسی، بیت‌ها، چلیپانویسی، کتابت‌نویسی، قطعه‌نویسی و همچنین یک موزره است. اینک بخشی از این کتاب که به تاریخچه خط در پیش و پس از ظهور اسلام اختصاص دارد: «دستمایه اصلی خط پیش از اسلام، زبان‌های دوران ایران باستان و دوران میانه است. دوران باستان تا پایان کار هخامنشیان ادامه داشته و زبان‌های ایرانی دوران میانه از پادشاهی اشکانیان تا پیدایش واندکی بعد از آن رایج بوده و دامنه این زبان‌ها تا قرن سوم هجری نیز کشیده شده است. مادها و پارس‌ها که ههن‌زاد بودند، در ابتدای هزاره اول قبل از میلاد به ایران آمده و در حوالی مرز آشور آن روز مستقر شدند. مادها که در سراسر جهان به آریایی یا ایرانی شهرت داشتند در هزاره سوم پیش از میلاد یعنی در دوران شاهان ماد، علامت‌های میخی بابلی را که در مرحله دوم پیدایش بود، برگرفتند و با تغییراتی که در آن دادند الفبایی میخی ایرانی را به وجود آوردند. پس از ظهور اسلام، خط ایران یکباره دگرگون شد. اصولا یکی از رویدادهای شگفت‌انگیز ایران پس از اسلام رواج خط کوفی در این سرزمین است که دامنه آن تا به امروز کشیده شده است. خط کوفی در ابتدا ساده بود و بدون نقطه نوشته می‌شد و بعدها نقطه‌گذاری گردید.» تاریخچه مختصر خط، که به خط خود استاد اسماعیل نژادفردلرستانی نگاشته شده پیدایش خط نستعلیق ادامه می‌یابد و آنگاه مباحث آموزشی کتاب آغاز می‌شود. «روش جامع آموزش خط نستعلیق» توسط انتشارات سایه نیما و با قیمت ۹هزار تومان و در تیراژ ۵۰۰ نسخه به پیشخوان کتابفروشی‌ها آمده‌است.

«مفردات» عنوان اولین جلد از مجموعه کتاب‌های «آموزش خط نستعلیق» استاد اسماعیل نژادفردلرستانی است. در این کتاب، استاد نژادفردلرستانی با خط خود، به آموزش شیوه نگارش نستعلیق حروف پرداخته است. هنرمند مبتدی در خوشنویسی با سرمشق قرار دادن این کتاب و تمرین از روی آن می‌تواند نوشتن نستعلیق حروف را بیاموزد. این کتاب ۲۴صفحه‌ای با قیمت دوهزار تومان و در تعداد ۵۰۰ نسخه منتشر شده است.

دومین جلد از مجموعه «آموزش خط نستعلیق» به آموزش ترکیبات دوحرفی اختصاص دارد: ترکیبات نظیر «سنن»، «سی»، «صف»... و. که هنرمند مبتدی با استفاده از این کتاب می‌تواند طرز نگارش آنها را به شیوه نستعلیق بیاموزد. سرمشق‌های این کتاب نیز به خط خود استاد نژادفردلرستانی نوشته شده و در اختیار علاقمندان به خط نستعلیق که در تاریخ ایران، هنری سخت ریشه‌دار است، قرار گرفته است. «ترکیبات دوحرفی» کتاب ۲۴صفحه‌ای است که با قیمت دوهزار تومان و در تعداد ۵۰۰ نسخه منتشر شده است.

«ترکیبات سه‌حرفی و چندحرفی» عنوان سومین جلد از مجموعه کتاب‌های «آموزش خط نستعلیق» به خط استاد نژادفردلرستانی است. «ترکیبات سه‌حرفی و چندحرفی» چنان‌که از عنوانش نیز پیداست به آموزش نگارش نستعلیق کلماتی اختصاص دارد که از سه یا بیش از سه حرف تشکیل شده‌اند. کلماتی نظیر: «قصر» و «کله» و... علاقه‌مندان خوشنویسی و خط نستعلیق براساس این کتاب و تمرین از روی سرمشق‌های آن می‌توانند در نوشتن نستعلیق کلمات سه و چندحرفی مهارت یابند و پس از آن به مراحل بعدی و پیشرفته‌تر آموزش این خط وارد شوند. این کتاب ۲۴صفحه‌ای باقیمت دوهزار تومان و در تعداد ۵۰۰ نسخه از طرف نشر سایه نیما به پیشخوان کتابفروشی‌ها آمده‌است.

ایسن روزها چاپ تازه‌ای از رمان «مرگ آرمیو کروز» نوشته «کارلوس فونتنس» با ترجمه «مهدی سحابی» توسط انتشارات «گگاه» منتشر شده است. رمان لحظات روبه‌مرگ سروان دیروز و سرمایه‌دار امروزی را روایت می‌کند که گذشته انقلابی پرفراز و نشیبی داشته و حالا به خوبی می‌داند که چه کرده و چه یادی از او برجا می‌ماند. آرمیو کروز بر تخت احتضار است و آخرین لحظات زندگی‌اش اینابشه از تصاویر گذشته رمان در ذهن او می‌گذرد و وقایع و رویدادهای مربوط به سرگذشت آرمیو کروز را به صورت جریان سیال ذهن بازگو می‌کند. هر فصل از زندگی او پرشی از ذهنیت و شخصیت وی را می‌نمایاند. او یک افسر شورشی و انقلابی در جریان جنگ داخلی مکزیک بوده که از آرمان‌گرایی و مبارزه‌جویی به ثروت‌اندوزی و سرکوبگری رسیده است. او کسی است که با استفاده از اختراعات دروغین گذشته و سرپوش گذاشتن بر خیانت‌های انسانی و کوتاهی‌های انقلابی‌اش، به مردی بانفوذ و شهره شهر بدل شده است. قراردادهای اقتصادی بزرگ منعقد می‌کند، از رانته‌های دولتی سود می‌جوید، صاحب روزنامه و تریبون است، به سرکوب اعتراضات دست می‌زند و هرچه زمان می‌گذرد، از روح انقلابی تهی و دارای خوی غیرانسانی و ضدآزادی‌خواهی می‌شود. او چند قدم مانده به مرگ، به خوبی متوجه نگاه و داوری اطرافیانیش است؛ اطرافییانی که سال‌ها او را تحمل کرده و با خیانت‌ها و پلیدی‌هایش ساخته‌اند. می‌داند که روی دلسوزی همسر و دخترش نباید تکیه کند و دلیلی برای سوگواری آنها بعد از مرگش وجود ندارد. آرمیو کروز همه‌پل‌ها را پشت سرش خراب کرده و در این وضع مرگ را به زندگی ترجیح می‌دهد. او به خوبی می‌داند که گذشت‌اش پاک شدنی نیست و آبی که ریخته دیگر به جوی بازمی‌گردد. آرمیو کروز نمادی از دگرپسیی یک انقلابی است. شخصیت او نمایانگر زوال قدرتی است که از یک انقلابی زاده شده و او را به یک قهرمان تبدیل کرده و سپس به دست کسانی چون خودش به فساد و سوءاستفاده‌های گوناگون منتهی شده و رو به افول گذاشته است. وضعیت رفت‌انگیز او بر تخت احتضار درحالی که زبان و دستش از حرکت عاجز است، به خوبی سرنوشت قدرت‌ورا را به ما می‌نماید. این رمان سیمای قهرمان دیروز را به تصویر می‌کشد که به قدرتمند و سرمایه‌دار فردا تبدیل شد و سیمایی دگرگونه یافت. آرمیو کروز سیمای نسل جدید اربابان به قدرت‌رسیده در امریکای لاتین را ترسیم می‌کند که درحیثانه به سرمایه و قدرت جنگ زدند و خود به معاصر ی تبدیل شدند که پیشتر با امثال آنها جنگیده و آنها را ساقط کرده بودند. آرمیو کروز در مرور زندگی‌اش، صریح و بی‌پرده با خود سخن می‌گوید. خودش را سانسور نمی‌کند و در آخرین لحظه‌های زندگی، به اشتباه‌ها و خیانت‌هایش اعتراف می‌کند. رمان را می‌توان اعتراف‌نامه یا توبه‌نامه‌ای دیر هنگام از جانب یک قدرت روبه تباهی و اضمحلال تلقی کرد. سروان آرمیو حالا گذشت‌اش را با پامال کرده، افتخاراتش را زایل کرده، پایی را از دست داده، آوده و فاسد شده، معصومیتش را از دست داده و به خوبی واقف است که خیانت‌ها و خطاهایش پاک شدنی نیست و اعترافات دهم‌گش فقط می‌تواند از عذاب وجدان خودش بکاهد.

«مرگ آرمیو کروز» یکی از بهترین نمونه‌های جریان سیال ذهن در ادبیات آمریکای لاتین است. بخش اعظم رمان مشکل از گفتار درونی و ذهنی و شرح حال راوی است. ذهن او مدام در رفت و برگشت است و وقایع مربوط به دوران انقلابی گری و چگونگی فاصله گرفتن او را از آرمان‌هایش به تصویر می‌کشد. بخش‌هایی از رمان به نقد تفکرات کلیسایی می‌پردازد که جست‌وجوی حق و عدالت را نوعی ناشکری می‌داند و می‌گوید نسبت به آنچه وجود دارد باید راضی بود چراکه زندگی کوتاه است و نباید دنبال افکار بلندپروازانه رفت. کارلوس فونتنس در این رمان ضمن نقد شرایط پس از انقلاب مکزیک، تفکرات محافظه‌کارانه کلیسایی را نیز نقد می‌کند.

نیمه خالی ذهن

«بودای رستوران گردباد» سومین مجموعه داستان حامد حبیبی پس از «ماه و مس» و «انجا که پنجره‌گیری‌ها تمام می‌شود» است. نویسنده در این مجموعه با حذف پارامی

«رنالیسم سوسیالیستی»

مگر شیطان بداند یعنی چه...

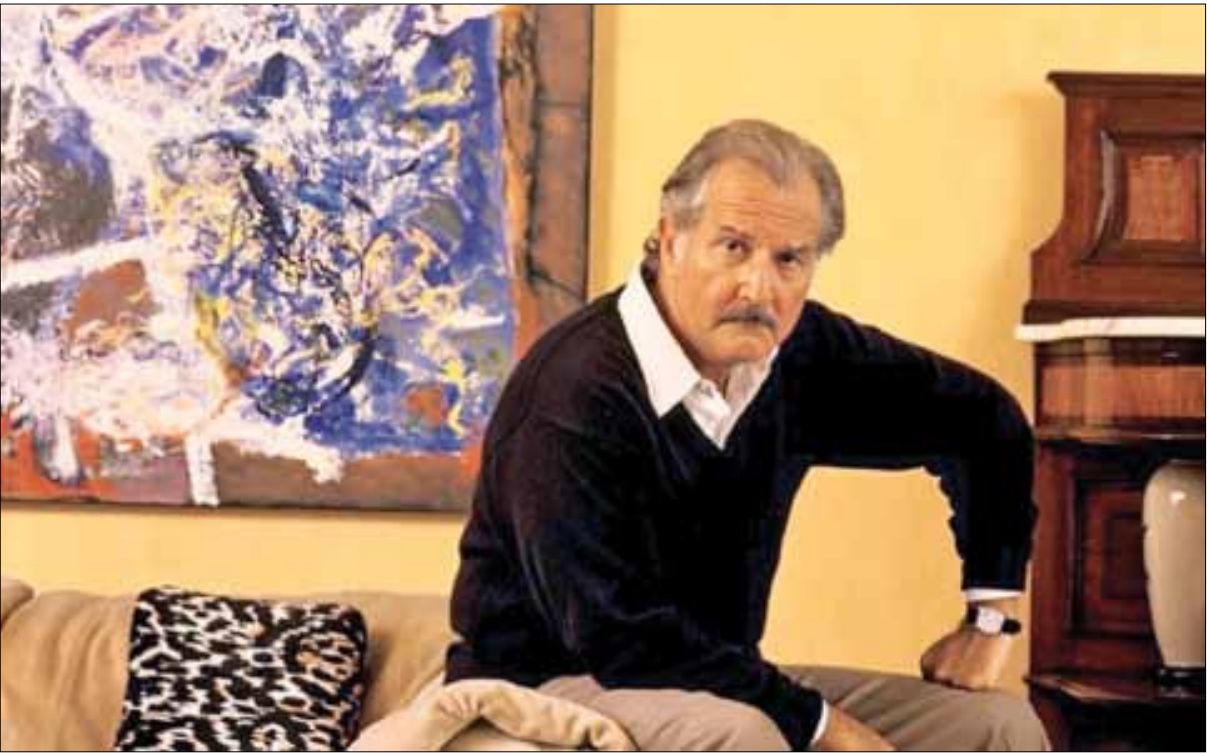
الکساندر فادی‌یف، دبیرکل اتحادیه نویسندگان، حق داشت که در مقابل پرسش ساده «شولوخوف» این‌طور گیج و سردرگم شود. احتمالاً هیچ‌کس در ضروری نمی‌دانست که این‌صورت‌بندی تازه دقیقاً چه معنایی می‌دهد. «رنالیسم سوسیالیستی» در واقع نامی برای ایجاد وحدت بود. اصولاً اقتدار (هر نوع اقتداری، حتی اقتدار علمی) برای تثبیت هگمتان خود، یکی از ساده‌ترین روش‌ها را در این می‌یابد که الفاظ یا اصطلاحاتی را که پیش از این شناخته شده بودند، از هرگونه دلالت معنی تهی کند و از این طریق حالتی رازآمیز به آنها ببخشد، هاله‌ای به دور آنها بسازد. بهقول امبرتو آکو، یک راز تا وقتی تهی باشد قدرتمند است. بنابراین، معلوم است که شولوخوف به‌خوبی می‌دانست که رنالیسم یا سوسیالیستی هرکدام چه معنا می‌دهند، اما از ترکیب جعلی این دو اصطلاح هیچ‌سردر نمی‌آورد. جالب‌تر اینکه حتی خود فادی‌یف، عامل حزب، هم از آن هیچ‌سر در نمی‌آورد. کتاب روله، «ادبیات و انقلاب»، به‌نوعی روایت گسستن‌ها از انقلاب ۱۹۱۷ و تجزیه‌شدن آرمان‌های آن است. فصل اول آن، فصلی بسیار ترازیک و تکان‌دهنده، داستان زندگی ادبی-سیاسی نویسندگان و شاعرانی را می‌گوید که در آغاز با بیشترین ایمان به آرمان‌های انقلاب، شور و احساسات خود را در قالب اشعار و داستان‌های‌شان ریختند، به‌تدریج انقلاب از آنها و ایشان از انقلاب فاصله گرفتند و سرانجام با بیشترین یأس در کنج عزلت خود فروخسکیدند، یا خودکشی کردند یا تصفیه شدند. بلوک، یسئین و مایاکوفسکی، قهرمانان این ترازدی هستند. اما هرچه جلوتر می‌رویم، در فصل‌های بعدی، روایت ترازیک

کتاب

درباره دو کتاب «مرگ آرمیو کروز» و «بودای رستوران گردباد»

معصومیت از دست‌رفته

جواد ماه‌زاده

عکس:AP

واقعیت جز این نیست و چنانچه نیک بنگری به عمق هول و اضطراب زندگی بی‌بی می‌ری. پس دنبال ردپای عناصر خیالی و تصادف‌گونه نباید گشت. مشکل از ذهن آدم‌هاست که در وضعیتی ناهمگون و برزخی گرفتار آمده‌اند. همان وضعیت لغزانی که گاه به شوخی و طنز شبیه است و گاه به ورطه‌ای سیاه و کابوس‌وار. در داستان «تلفنی» با مردی روبه‌رو هستیم که قرار است به جرم آزار و اذیت خانم‌ها اعدام شود. نه می‌داند مرکب چه کاری شده و نه با قاضی و محکمه طرف است. حکم به صورت تلفنی به او ابلاغ می‌شود و اصلاً نمی‌داند در برابر این چالش چه واکنشی نشان دهد. سوال اینجاست که واقعاً کیست و چرا پادش نمی‌آید کجا مرکب جرم شده و کدام دستگاه او را محکوم کرده. همه چیز در داستان روندی واقع‌نما دارد ولی پیشبرد طرح به شدت کافکایی است. حال روز آدمی که نه خواب می‌بیند و نه سر از منطق حوادث درمی‌آورد. انگار پا در گل گذاشته و قادر به حرکت نیست و م‌آلود و ناتوانی آنها از ایجاد تغییر، موقعیت‌هایی شبیه داستان‌های ایزورد ایجاد کرده و به همین دلیل است که گاه تصور می‌کنیم نویسنده با ما و با راوی‌اش سر شوخی را باز کرده است. در داستان «گیلاس» با شخصیتی روبه‌رو می‌شویم که با شگفتی ناظر تغییراتی خزنده و نامحسوس در اطراف خویش است. در یخچال در یاز می‌کند و با قوطی نیمه خالی شیر مواجه می‌شود و از خود می‌پرسد چه کسی شیر را خورده. گیلاسی که سریده بود زیر کاناپه چرا غیبش زده، چرا تخت بزرگ‌تر از قبل شده، چرا اشیاء تغییر موقعیت می‌دهند و... این شرایط کابوس‌وار

ولی نه به اعتبار خودش که بر اساس حرف دیگری. پادش نمی‌آید قیلمی بازی کرده باشد، رزش را از یاد برده و وقتی از رفیقش می‌شنود که اصلاً همسری در کار نیست، به موجودیت و حافظه خود بیشتر شک می‌کند. همان لحظه به کسی هم که می‌گوید رفیق اوست شک می‌کند و نمی‌داند واقعاً او با رفیق است یا خیر. گویی همه واقعیت‌ها یا در هوا هستند. هویت او قطعه‌قطعه شده و هر قطعه‌اش در گوشه‌ای

ادبیات است. زیرا وضع موجود به‌تدریج صورت‌های متناقض را در خود می‌پروراند، صورت‌هایی متضاد یا متعارض، که سرانجام راه خود را به درون آثار ادبی نیز می‌گشایند. آنگاه، نویسندگان در مقام موجوداتی که از سایر همنوعان خود حساسیت بالاتری دارند، مرحله قهرمان‌گری را پشت سر می‌گذارند و موفق به خلق متن‌هایی با صورت‌های دوگانه می‌شوند. حال، از یک سو سیاست حزب دست به کار است تا تحت نام «رنالیسم سوسیالیستی» وحدتی صوری فراهم آورد و از سوی دیگر نویسندگانی باتجربه متونی می‌آفرینند که کثرت واقعاً موجود، در آنها به طرقی هوشمندانه بازتولید و بازنمایی می‌شود. عاقبت حکومت شورایی نشان می‌دهد که کدام یک از نیروها در کار خود موفق‌تر بوده‌اند. فادی‌یف، این «وفادارترین وفادارها»، کوتاه زمانی پس از مرگ استالین دستت به خودکشی زد و به همان راهی رفت که مایاکوفسکی و یسئین رفته بودند. روله چنین روایت می‌کند که افشاگری‌های شولوخوف علیه استالین، یا جدلی میان اومانیسسم و بلشویسم‌تفسیری می‌کند،قهرمان آن را واجد شخصیتی دوگانه و بلکه «شخصیتی هزارتکه» می‌بیند و این‌همه را نمودی از ستیز دایمی گورکی رمانتیک و زمانی‌فرامی‌رسد که همین جناب کنت، رمان تاریخی خود، «پتر اول»، را به‌گونه‌ای می‌نگارد که هم عینیت آن حزب را خوش می‌آید و هم از دل همین عینیت، به‌قول روله، نه یکשמایل قهرمانی از بنیانگذار روسیه مدرن، بلکه انسانی با تمام تناقضاتش ترسیم می‌شود. به این ترتیب، «از راه غیرمستقیم تاریخ، عظمت و فاجعه‌باری بلشویسم

درباره کتاب «ادبیات و انقلاب» نوشته یورگن روله

متن‌هایی با صورت‌های دوگانه

مهدی امیرخانو

اشکار می‌شود» گورکی، در رمانی که خود آن را واجد «خصلتی وقایع‌نگارانه» می‌داند، جهانی را می‌سازد که از یک سو منتقدان رسمی آن را «فشای ایدئولوژی بورژوایی در تمام اشکال آن، به‌خصوص فردگرایی بورژوایی، یعنی ایدئولوژی کلیم سامگین» می‌خوانند و منش قهرمان رمان را به‌عنوان «سامگین‌گرایی»، همچون نامی برای رفتار روشنفکران بورژوایی جعل می‌کنند و از سوی دیگر، روله آن را همچون ترک‌هایی در اقتدار پرش‌ناپذیر «بلشویسم» یا جدلی میان اومانیسسم و بلشویسم‌تفسیری می‌کند،قهرمان آن را واجد شخصیتی دوگانه و بلکه «شخصیتی هزارتکه» می‌بیند و این‌همه را نمودی از ستیز دایمی گورکی رمانتیک و زمانی‌فرامی‌رسد که همین جناب کنت، رمان تاریخی خود، «پتر اول»، را به‌گونه‌ای می‌نگارد که هم عینیت آن حزب را خوش می‌آید و هم از دل همین عینیت، به‌قول روله، نه یک شمایل قهرمانی از بنیانگذار روسیه مدرن، بلکه انسانی با تمام تناقضاتش ترسیم می‌شود. به این ترتیب، «از راه غیرمستقیم تاریخ، عظمت و فاجعه‌باری بلشویسم

گورکی واقع‌گرا، گورکی انقلابی و گورکی روشنفکر لیبرال می‌شمرد که به رمان «کلیم سامگین»، اثر عظیم و ناتمام گورکی، غنا بخشیده‌است. مثال‌های دیگری هم وجود دارند که نشان می‌دهند ادبیات شوروی، به‌تدریج با متن‌هایی با صورت‌های دوگانه مواجه شده است و این‌بی‌شک بازتابی از «وضع موجود» در

عطف کتاب

تازه‌های کتاب نشر نیکا

نیمه‌شب‌در داستایوسکی

■ این کتاب شامل هفت داستان با نام‌های «هر کدام یکی» و «تبیانی» از جولیان بارنز، «نیمه‌شب در داستایوسکی» از دان دلیلو، «نقاشان جوان» از نیکل کرواس، «دببیری» از برد واتسن، «خانه شاعر مشهور» از موریل اسپارک و «یکشنبه با خانواده میتنن» از سیلوایا پلات است. داستان‌های این مجموعه توسط پویا رفویی انتخاب شده‌اند که خود او ویرایش این کتاب را هم برعهده داشته است. بابک مظلومی، فقیهه زاهدی، احمد نوروزی، نیلوفر معتمد و شهریار وقفی‌پور مترجمان این مجموعه‌اند که هرکدام یک یا دو داستان را ترجمه کرده‌اند. در قسمتی از داستان «نقاشان جوان» می‌خوانیم: «بله، من اعتقاد داشتم- شاید هنوز هم دارم- نویسنده نباید در قید پیامدهای احتمالی کارش باشد. او هیچ اجباری به حقیقت‌نمایی و صداقت مادی‌گرایانه ندارد. او حسابدار نیست. لزومی هم ندارد چیزی به مضحکی یک قطب‌نمای اخلاقی باشد. نویسنده در کارش آزاد از قانون است، اما در زندگی‌اش عالیجناب آزاد نیست.»

آن تابستان با مارا

■ رمانی از «آختر نراقی» است که با ترجمه «حیره تولکی» منتشر شده است. آختر نراقی، شاعر، نویسنده و پژوهشگر کانادایی ایرانی‌تبار است. او دارای دکترای ادبیات انگلیسی از دانشگاه «مک‌گیل» است و آثار او به زبان انگلیسی نوشته شده‌اند. همه رمان‌های او به روایت اول شخص و محور آنها تلاش برای ساختن خانه‌ای در محیط جدید و در زمینه‌های فرهنگی بیگانه است. از وی تاکنون چهار رمان منتشر شده است. نخستین رمان او با نام «خانه سبز» در سال ۱۹۴۴ منتشر شد و نامزد دریافت کیو اسپل هیو مک لنان برای جایزه داستانی سال ۱۹۹۵ شد. دومین رمان او با عنوان «برده‌های آبی» در سال ۱۹۹۹ انتشار یافت. رمان «آن تابستان با مارا» سومین رمان اوست که در سال ۲۰۰۴ منتشر و با استقبال منتقدان روبه‌رو شد. آخرین رمان او، «در قطاری به سوی روستای من»، داستانی عاشقانه است. در هر چهار رمان وی، راوی-قهرمان داستان دوره‌های مختلف زندگی‌اش را، از سال‌های کودکی در ایران تا آغاز دوران نوجوانی و سالمندی در کشورهای دیگر، روایت کرده است.

همه چیز از هم می‌باشد

■ رمانی از نویسنده نچیریه‌ای، «چینو آچه» به، که در سال ۱۹۸۵ منتشر شد و با ترجمه «علی هداوند» به فارسی برگردانده شده است. این کتاب از اولین رمان‌های آفریقایی است که به زبان انگلیسی نوشته شده است. در سال ۲۰۰۹ مجله نیوزویک این رمان را در بین صد رمان برگزیده خود در رتبه چهاردهم قرار داد. عنوان کتاب برگرفته از شعر «اینده‌بعدی» اثر «ویلیام بائلرنتس» است.

این رمان که زندگی «کنکوو»، قهرمان کشتی در یوموفیاست، یکی از روستای تخیلی نچیریه را به تصویر می‌کشد که قوم اگیگو در آن سکونت دارد. تأثیرات استعمار انگلستان و مسیحین‌های مذهبی مسیحی بر سنت‌های قبیله‌ای اگیگو در اواخر قرن نوزدهم در این رمان مورد توجه قرار گرفته‌اند. اکنکوو، یکی از قدرتمندترین سردان قبیله‌اش است و خوی آتشینی دارد. زمانی که بیگانگان به سنت‌های قبیله‌ای او اذیت می‌کنند او دست به خشونت می‌زند. نلسون ماندلا در مورد چنین آنچه گفته «ویسنده‌ای است که دیوارهای زندان با یاری او فرو ریخت.»

ویلن سل‌نواز سارایوو

■ استیون گالووی، نویسنده کانادایی، در این رمان چهار نفر را که می‌کوشند در سارایوو جنگ‌زده زنده بمانند، به تصویر می‌کشد. پس از اینکه ۲۲ نفر که در صف نان ایستاده‌اند، در اثر اصابت خمپاره کشته می‌شوند، ویلنسل‌نوازی در همان محل به مدت ۲۲ روز برنامه اجرا می‌کند: «آنها اهمیت نمی‌دهد کسی ساز زدنش را بشنود یا نه. لباس رسمی‌اش، دست‌نخورده، در کمد آویزان است. تیربارهای مستقر در تپه‌های پیرامون سارایوو، او را ویران می‌کند همان‌طور که تالار اپرا را همان‌طور که خانه پدری‌اش را در شبی که پدر و مادرش در خواب بودند؛ همان‌طور که عاقبت همه چیز را. جغرافیای محاصره ساده است. سارایوو، نواری از زمین مسطح است که از همه طرف در محاصره تپه‌ها قرار دارد.» ویلنسل‌نواز سارایوو با ترجمه «بابک مظلومی» منتشر شده است.